

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ל לוימיר רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הר"ה ח' ר' אריה (לייבל) ברה"ה ר' יונה רובין ז"ל

פרשת האזינו תשרי תשפ"ו | גיליון פ"ט (שנה ב')

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

מצוות בשמחה – סוד החינוך

אמרה יקרה ויסודית כותב הגה"ק בעל כתב סופר ז"ע על הכתוב בפרשת השבוע (דברים לב, מז) שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום אשר תצו את בניכם לשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת.

בפסוק זו מלמדת אותנו התורה את ההבדל בין מי שמקיים מצוות באופן יבש וקר, כמצוות אנשים מלומדה, ובין המקיים מצוות עם כל הלב ורגש של שמחה. ההבדל ביניהם ניכר היטב בהשפעה החינוכית על בניהם, שכן העושה את המצוות בדרך של רגילות, יקשה לו להנחיל לבניו שילכו בדרך זו. רק המקיים מצוות מתוך שמחה יכול להנחיל לבניו את קיום המצוות, שירצו גם הם ללכת בדרך זו.

הוא שאמר הכתוב: שימו לבבכם לכל הדברים וגו' – כלומר, תכניסו את כל הלב והרגש במצוות שאתם מקיימים, ורק כך – אשר תצו את בניכם לשמור לעשות את כל דברי התורה הזאת – יעלה בידיכם לצוות את בניכם שגם הם ישמרו את דברי התורה.

מוסיף הכתוב ואומר: כי לא דבר רק הוא מכם – אל תקיימו את המצוות כדבר ריק, כמצוות אנשים מלומדה, אלא באופן של פי הוא חייכם, מתוך חיות ושמחה, ואז יתקיים בכם ובדברי הנה תאריכו ימים על האדמה – כי בשכר חינוך הבנים לתורה וזכה אדם לאריכות ימים, כאמור (לעיל יא, יט) ולמדתם אותם את בניכם וגו' למען ירבו ימיכם!

גם הסבל לבני המשפחה – בחשבון!

על הכתוב בפרשת השבוע (דברים לב, ד) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט קל אמונה ואין עול, מובא פירוש נפלא אשר התנבאו כמה וכמה נביאים בסגנון אחד, הגה"ק רבי דוד מדינוב ז"ע בספרו 'צמח-דוד'; הגה"ק רבי ישראל מלסל ז"ע (מובא בספר חפץ חיים על התורה), ועוד מגדולי הדורות:

בנוהג שבעולם, אם אדם נידון למאסר, או עונש אחר, בגלל שעבר על חוק המלכות, הדבר גורם צער לקרובי משפחתו החפים מפשע, אך השופטים אינם מתחשבים בכך, והם משיתים את העונש על החוטא, גם אם אחרים מצטערים מכך.

אולם משפטו של הקב"ה אינו כן. אין הקב"ה מביא עונש על האדם, אלא אם כל האנשים שסביבו, שיצטערו מחמת עונש זה, גם הם חטאו וראויים לעונש. לכן נאמר: הצור תמים פעלו – כשהקב"ה מעניש אדם, הרי עונש זה הוא תמים ושלם, כולל כל ההשלכות הנגזרות מעונש זה על אחרים, כי כל דרכיו משפט. ועל כך בא כפל הלשון: קל אמונה – בנוגע לאיש זה המקבל את העונש, ואין עול – לגבי אחרים, שגם אין נעשה עול לקרוביו, כי הכל ביושר ובמשפט!

אוצר התורה יהלומים מתוך הפרשה

יעקב קמטר לקחי תזל כשל אמרתי (לב, ב) תורה נתתי לישראל שהיא חיים לעולם כמטר (רש"י)

כשם שבירידת המטר אין ניכרת תיכף התועלת של המטר, רק לאחר זמן כשיצמחו הפירות, כך גם דברי תורה, אף אם כעת אין ניכרת השפעתה על האדם, סופם שיעשו פירות של השפעה טובה בנפשו.

(חזקוני)

יעקב חבל נחלתו (לב, ט)

חבל עבה שזור מאלפי חוטים דקים, כך שאפילו אם יש בו כמה חוטים פגומים, אין הדבר פוגע בחוזק הכללי של החבל ומוסיפים להשתמש בו, ולפעמים אין מבחינים כלל בחוטים הפגומים. כך גם בני ישראל, כשהם מלוכדים כאחד, אזי גם הפגומים שבהם מביאים תועלת יחד עם הכלל, ואין מבחינים בפגמים שלהם.

(הגה"ק רבי משה מקוברין ז"ע)

אראה מה אחריתם פי דור תהפכת המה (לב, כ)

אף אם כעת אין הם נוהגים כשורה, אבל אראה מה אחריתם – אחכה לראות מה יהיה בסופם, פי דור תהפכת המה – ברגע אחד הם מתהפכים מהקצה אל הקצה, משתנים לטובה וחוזרים בתשובה.

(הגה"ק רבי יושא מאניפולי ז"ע)

שערי תורה מבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

שירת האזינו מיוסדת על הנהגת הבורא עם עמו, שהוא חפץ להטיב להם, וכל הפורעניות הן רק כתוצאה מהחטאים, והחטאים הם בגלל חוסר התבוננות במאורעות העבר והעתיד. אמנם באחרית הימים כשישובו בתשובה, ינקם ה' בגוים על מה שעשו לישראל.

עדות השמים והארץ • שבח התורה • אמונה בהנהגת הבורא • התבוננות בעבר ובעתיד • חסדי ה' על עמו • הצרות בעקבות החטאים • נקמה בגוים באחרית הימים • דרשת משה ויהושע • עליית משה להר נבו למות • סיבת מיתת משה.

מה בפרשה:

נישואי הפרשה:

א. הקדמה

כהקדמה לשירת האזינו, העמיד משה את השמים והארץ כעדים על התראה לישראל ששמעו את שירת האזינו. בפתח דברי השירה משבח משה את התורה הנותנת חיים וחיווק, ומשה מצווה לישראל לענות 'ברוך שם כבוד מלכותו' כל פעם שהוא מזכיר שם ה'.

ב. אמונה

השירה נפתחת בדברי אמונה שכל הנהגת הבורא בעולמו הוא באמת וישר, גם אם רואים צדיק ורע לו רשע וטוב לו.

ג. התבוננות

במרכז השירה מבוארת חובת ההתבוננות על מאורעות העבר והעתיד, ועל העונשים שנענשו החוטאים בדורות הראשונים, ועל חסדי ה' עם עמו במדבר. בכך יש תוכחה לישראל שהחטאים הם תוצאה של כפיות טובה וחוסר התבוננות.

ד. תוכחה

בהמשך נאמרים עוד דברי תוכחה לישראל, שבכניסתם לארץ זכו לשפע רב, וכתוצאה מכך השמינו והכעיסו את ה' ועבדו לשדים ולאלילים זרים ובוזיים, ועל כך ייענשו על ידי גוים בוזיים.

ה. מחלוקת

בתוך שירת האזינו, ישנם כמה פסוקים אשר רבי נחמיה ורבי יהודה נחלקו בפירושה. לדעת רבי נחמיה: הפסוקים מדברים על הגוים שמעשיהם דומים למעשי סדום, ואין מבינים שה' עושה הכל, וה' עתיד להענישם.

מבט על פרשת וואת הברכה הבעל"ט:

מה בפרשה: הפרשה האחרונה בתורה - פרשת וואת הברכה, כשמה כן היא: עוסקת בברכות שביקר משה את שבטי ישראל סמוך למותו, כשהוא מזכיר דברי ברכה ושבח מיוחדים לכל שבט. הפרשה מסתיימת במיתתו וקבורתו של משה.

נושאי הפרשה: שבח ישראל שקיבלו את התורה • ברכות ושבחים לשבטים • ברכה לכל ישראל שה' שומר אותם • ראית משה את כל העתידות • מיתת וקבורת משה • הנהגת יהושע • לא קם נביא כמשה.

חיים של תורה מעלת והשיבות לימוד חומש ורש"י

ליהנות מנועם התורה לעולם הבא

"מקובל בשם הר"ה ק רבי ליבער הגדול מבאדיטשוב ז"ע, שקיבל מאליהו הנביא זכור לטוב, שאם עוסק האדם בכל יום בלימוד מעט חומש ורש"י, זוכה לעולם הבא להבין ולהינות בנועם התורה, אף אם הוא היה עם-הארץ בעולם הזה".

(מבשר טוב)

נישא השבוע:

למרות התלאות

הרנינו גוים עמו (דברים לב, מג) לאותו הזמן ישבחו האומות את ישראל ראו מה שבחה של אומה זו שדבקו בהקב"ה בכל התלאות שעברו עליהם ולא עזבוהו, יודעים היו בטובו ובשבחו (רש"י).

נעימה המרטיטה את נימי הלב והנשמה עולה מתוך דברי רש"י אלו: נעימה של מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ, אשר למרות כל התלאות והצרות שעברו עליהם, נשארו ישראל חבוקים ודבוקים בהקב"ה, מתוך הכרה 'בטובו ובשבחו' של הקב"ה.

צורו הסיפורים המהגשים שלפנינו, יפתחו עבורנו צוהר אל עולם שכולו טוהר ודבקות בהקב"ה גם בגיא צלמוות, כאשר יהודים בכל מצב שהוא נשארו דבוקים בבורא עולם, וקיימו בעצמם 'צרה ויגון אמצא – ובשם ה' אקרא!'

לב לדעת

הכרת והבנת מושג בתורה

קטב מרירי

בין שלל הצרות והפורענויות המוכרות בפרשת השבוע, שעתידות לבוא ח"ו בגלל החטאים, מוזכר גם (דברים לב, כד) **קטב מרירי**. רש"י מפרש: שד ששמו 'מרירי', יקטב, כלומר יכרית, את חייהם. בגמרא מסכת פסחים (קיא, ב) מבואר שישנם שני סוגי 'שדים הנקראים 'קטב', האחד מצוי לפני הצהריים ושמו 'קטב מרירי', והוא נראה בכד של כותח (טיבול העשוי מחלב חמוץ ולחם מעופש ומלח), וצורתו כדמות כף הבוחשת בקדירה. והשני מצוי אחר הצהריים, ושמו 'קטב ישוד צהריים' (תהלים צא, ו) והוא נראה בין קרני העצים בדמות נפה מסתובבת. עוד אומרת הגמרא, שמים א' בתמוז עד ט"ז בתמוז, בוודאי שכחים שדים אלו של קטב, ומכאן ואילך ספק אם הם מצויים, והם מצויים אצל שיח החצב שלא גדל בגובה אמה, ובצללים של הבוקר שאינם באורך אמה, וכן בצל של בית הכסא.

יהודי אני – ויהודי אחי

על תלאותיהם של מגורשי-ספרד מאריך רבי שלמה אבן וירגא זצ"ל בספרו 'שבט-יהודה'. באחד הפרקים (ערך הגזירה הנ"ב) הוא מביא סיפור מטלטל:

שמעתי מפיו זקנים יוצאי ספרד, שבאחת הספינות שהובילה יהודים ממגורשי ספרד, פרצה מגיפה מדבקת, ורב החובל השליך את כל היהודים אל היבשה במקום ינדח שאין בו ישוב. שם מתו רובם ברעב ובצמא, והבודדים שנשארו בחייהם התאמצו ללכת ברגלם עד מקום יישוב. בתוכם היה גם יהודי שהוא ואשתו ושני בניו התאמצו ללכת, אך האשה אשר לא נסתה כף רגלה ללכת בדרכים התעלפה ומתה. המשיך האיש ללכת בדרכו כשהוא נושא עליו את שני בניו, עד שאולו כוחותיו והוא התעלה יחד עם שני בניו.

כשהתעורר מהעילפון, מצא את שני בניו מתים לצדו. באותו רגע הוא קם על רגליו ואמר בגבורת נפש: 'יבן העולמים! נראה שיש מלאכים משמים הרוצים לגרום לי לעזוב ח"ו את אמונתי, על כן אני מודיע בזאת, על אפס ועל חמתם, יהודי אני ויהודי אחי! לא יועיל להם מאומה, למרות כל מה שכבר בא עלי ומה שיבוא אלי, תמיד אשאר יהודי כשר!'

ריקוד מול תאי הגזים

בכמה הזדמנויות רגיל היה מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, לספר את הסיפור המצמרר הבא:

קבוצת יהודים עמדה מול תאי הגזים באושוויץ, בדרכם לעלות על המוקד על קידוש השם. היהודים הללו ידעו היטב את אשר לפניהם, אולם לפתע נזכר אחד היהודים הקדושים הללו וקרא מנהמת ליבו:

'אחים יקרים! היודעים אתם איזה יום היום? הרי היום הוא יום שמחת תורה! אמנם אין לנו ספר תורה לרקוד עמו, ואפילו לא

עניינים לראות

הבנת מילה אחת בתורה

עקש

'אני שם לב, שהדפנות של הסוכה עקושות' – כל נהיה מופתעים אם נשמע בימים אלו משפט כזה מפיו של אחד מלומדי-תורה שבכתב במהלך בניית הסוכה...

כי אמנם רגילים אנו בדרך כלל להשתמש במילה 'עקשן' כתיאור לאדם העומד על דעתו ללא התנגשות. אולם על הכתוב בפרשת השבוע (דברים לב, ה) דור **עקש** ופתלתל, מפרש רש"י: **'עקש - עקום ומעוקל, כמו (מיכה ג, ט) ואת כל הישרה יעקשו, ובלשון משנה חולדה ששיניה עקומות ועקושות'**.

אם כי יש לציין שבאבן עזרא כאן מפרש 'דור עקש - מתחזק ומתנצח בעקשותו', לפי פירושו אכן כוונת הפסוק כאן הוא לאדם עקשן העומד בחזק על דעתו.

והיה מי שאמר שבאמת שני הפירושים אחד הם, כי אדם עקשן העומד על דעתו ואינו מוכן לשמוע דעה נוספת, בהכרח יאמר גם דברים עקומים...

ואנשים רשומים

כללי רש"י הק' בדקדוק הראשון

חמר או חמר

'אין שמחה אלא בבשר ויין, לכן קניתי לכבוד יום-טוב של סוכות כמה בקבוקים של חמר' – סיפר ר' גמליאל לחברו ר' חנוניא, שהגיב: 'אני דווקא מסתפק במועט, די לי בסתם בקבוקים של חמר'.

לר' צפניה שעמד מן הצד לא היה מושג מה פשר השיחה ביניהם, עד שהוא למד באותו יום את הלימוד היומי בחומש ורש"י. על הפסוק (דברים לב, יד) **וְדָם עֵנֵב תִּשְׁתֶּה חֲמֵר**, מפרש רש"י, שבימי עשרת השבטים היו שותים במזרקות יין, וכשהיו שותים סתם יין טוב, היו טועמים בו טעם של יין חשוך ומשובח הנקרא 'חמר'.

רש"י מוסיף ומסביר, שבלשון ארמי קוראים ליין בשם 'חמר', שהוא 'שם-דבר', והיינו שם כללי לכלל היינות, אבל כאן בפסוק שהניקוד הוא חמר, אין זה 'שם דבר', אלא 'שם תואר' ליין משובח בטעם טוב.

גם בספר תהלים (עה, ט) נאמר: **'יין חמר מלא מִסְךְ'**, וגם בספר ישעיהו (כו, ב) נאמר **'בָּיִם הָיוּ כָּרִם חֲמֵר עֵנֵב לֵה'**, והמלבי"ם מפרש: 'הוא יין החזק והטוב שמעלה רתיחה בעת שמוזגין אותו'.

חכמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

דהיינו עמו, שאפילו אם הם לפעמים יורדים ממדרגתם, הקב"ה שמח בשחר בהם לעם.

יום האושפיזין...

וְהָאֵסֶף אֶל עַמִּי כְּאִשֶּׁר מֵת אֶהְרֵן אָחִיךָ (דברים לב, נ) רמז נפלא בפסוק זה אמר הגה"ק רבי מרדכי דוד מדאמבראווא זי"ע: בכל שנה ושנה, באותו יום בשבוע בו חל יום הסתלקותו של אהרן הכהן (א' באב), הרי בחג הסוכות שלאחריו, יחול יום האושפיזין של אהרן הכהן באותו יום (למשל, בשנת תשפ"ה חל יום א' באב ביום השבת, והשנה בשנת תשפ"ו יחול יום האושפיזין של אהרן ביום שבת קודש). על כך הבטיח הקב"ה למשה, שגם יום מיתתו תחול בכל שנה באותו יום בשבוע בו יחול יום האושפיזין שלו בסוכות שלאחריו (למשל, בשנת תשפ"ה חל ה' באדר ביום שישי, ובסוכות תשפ"ו יחול יום האושפיזין של משה ביום שישי). זהו שאמר הקב"ה למשה **וְהָאֵסֶף אֶל עַמִּי** – פירוש, בחג 'האסיף' – חג הסוכות, יחול יום האושפיזין שלך ביום מיתתך, **כְּאִשֶּׁר מֵת אֶהְרֵן אָחִיךָ** – כמו שאצל אהרן חל יום האושפיזין שלו באותו יום בשבוע בו הוא מת... [חשבון זה מתאים רק לפי המנהג שסדר האושפיזין הוא: אברהם יצחק יעקב משה אהרן יוסף דוד].

המבחן אצל הסבא...

שָׁאֵל אֲבִיךָ וַיַּגִּדְךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ (דברים לב, ו)

נוהג היה הגה"צ רבי רפאל בלום זצ"ל, אב"ד קאשוי, לבחון את נכדיו מידי שבת במבחן שהיה תמיד קל וחביב המורכב משאלות פשוטות. כשנשאל לפשר הדבר ענה בדרך צחות: נאמר בתורה **שָׁאֵל אֲבִיךָ וַיַּגִּדְךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ**, וידוע מה שכתב רש"י על הפסוק (שמות יט, ג) כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, שלשון 'אמירה' היינו אמירה רכה, ו'תגיד' היינו דברים קשין כגידין. לכן רמז הכתוב, **שָׁאֵל אֲבִיךָ וַיַּגִּדְךָ** – האב כלפי בנו צריך לפעמים להתנהג בדרך דברים קשים, ולבחון בשאלות קשות לראות אם הילד בקי היטב בחומר. אבל – **וַיֹּאמְרוּ לָךְ** – הסבא מתנהג עם הנכדים רק באמירה רכה...

הקב"ה שמח בחלקו

כִּי חֵלֶק ה' עִמּוֹ (לב, ט)

מובא בתנא-דבי-אליהו, שאחת ממידותיו של הקב"ה היא מידת 'השמח בחלקו'. כששאל הגה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זי"ע את רבו הגאון מוויילנא זי"ע לפשר הדבר, ביאר לו שהכוונה לפסוק **'כי חלק ה' עמו'**, שהקב"ה שמח בחלקו,

נפלאות מתורתך: מספר פסוקי התורה כנגד מספר שנות העולם!

סוד פלא אנו מגלים בספר 'מעשה רוקח', שחיבר הגה"ק רבי אלעזר רוקח מאמשטרדם זי"ע (פרשת וילך אות ג), שמספר הפסוקים בחמשה חומשי תורה, מכוונים כנגד מספר שנות עולם, כל פסוק כנגד שנה אחת! זאת על פי מה שאמרו בגמרא (קידושין ל, א) שיש בתורה חמשת אלפים ושמונה מאות ושמונים ושמונה פסוקים, והעולם קיים שש אלפים שנה (סנהדרין צו, א). [ועיי"ש שביאר בדברים עמוקים מדוע חסרים בתורה קכ"ב פסוקים].

להלן נתוודע לאחד הסודות הפלאיים מהנסתרות לה' אלקינו והנגלות לנו ולבנינו, כיצד כל פסוק בתורה אכן טומן בתוכו רמז על שנה אחת ממנין שנות העולם.

כמה פסוקים יש?

נקדים ונאמר, שאמנם כבר השתברו קולמוסים רבים על חשבון זה של ה' אלפים תתפ"ח פסוקים שבתורה, שהרי לפי החשבון המצוי בידינו יש בתורה ה' אלפים תתמ"ה פסוקים (דהיינו שחסרים מ"ג פסוקים), ובעז"ה בגיליון הבא, פרשת וזאת-הברכה, נרחיב בכך בכמה שיטות. כך שהחשבונות שלפנינו יתייחסו לפי מספר הפסוקים שיש בידינו – ה' אלפים תתמ"ה.

הגילויים בספר 'שדה העיר'

בספר 'שדה העיר' (סוף מסכת קידושין), וכן בספר 'בית יעקב' (עמוד כב), כתב המחבר, הגאון רבי ישראל יחיאל רובין זצ"ל [מתלמידי הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע, והגה"ק בעל שו"א ומשיב זי"ע], שידוע שבינת המוקדש הראשון נחרב על ידי נבוכדנצר בשנת ג' אלפים ושלש מאות ושלשים ושמונה לבריאת העולם, והנה כאשר נספור מתחילת התורה 3338 פסוקים, נגיע לפסוק בפרשת קדושים (ויקרא כ, כו) ונאבדל אתכם מן העמים להיות לי, ורש"י מפרש שם: 'אם אתם מובדלים מהם הרי אתם שלי, ואם לאו הרי אתם של נבוכדנצר וחביריו'. [אמנם ראה להלן שיש פסוק אחר כנגד החורבן, לפי חשבון אחר].

פסוק 5641 – תולעים בתבואה

עוד רמז פלאי הוא כותב שם: כי הנה בשנת ה' אלפים תרמ"א התפשטה בהונגריה מגיפת תולעים שהרסו ואכלו את כל התבואה, והנה הפסוק מספר 5641 (ה' אלפים תרמ"א) בתורה הוא הפסוק בפרשת כי תבוא (דברים כח, לט) כרמים תשע ועבדת ויין לא תשתה ולא תאגר כי תאכלנו התלעת!

קילס הדברים ברבים

מסיים שם הגרי"י רובין: 'וכשהצית הדברים לפני כ"ק מו"י הגה"ק מו"ר ר' שלמה שפירא זצוקללה"ה שהוא אב"ד דקהל מונקאטש [בעל שם שלמה, אביו של בעל דרכי תשובה], לקח קסת הסופר בידו במעמד רבים וחומשים מדויקים, וחשב וספר וזמנה ומצא הדברים מכוונים, וקילס והפליא את הדברים האלו!

החשבון המדויק

על יסודם של דברים אלו, הובא מאמר נפלא בקובץ 'זרע יעקב' (קובץ נב עמוד תקט) שם

פסוק 3338 – שנת החורבן

כאמור לעיל, חורבן בית ראשון היה בשנת ג' אלפים של"ח, ולפי החשבון בידינו נמצא שהפסוק מספר 3338 בתורה הוא (ויקרא כ, כב) ולא תקיא אתכם הארץ אשר אני מביא אתכם שמה לשבת בה. הפסוק מדבר בעד עצמו, בלי צורך להוסיף מאומה!

פסוק 4895 – לידת הרמב"ם

ידוע מה שאמרו על הרמב"ם 'ממשה עד משה לא קם כמשה', וראה זה פלא, שבתחילת חומש דברים הנקרא 'משנה תורה', יש רמז גלוי לרבינו הרמב"ם שחיבר את ספרו 'משנה תורה', כי הנה הרמב"ם נולד בשנת ד' אלפים תתצ"ח, והפסוק מספר 4895 מתחילת התורה הוא (דברים א, ה) כְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ מִזְרָב הָאֵיל מִשֶּׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְאָמֹר.

פסוק 5698 – תחילת השואה

כידוע תחילת מלחמת העולם השנייה ועליית כוח השלטון הנאצי היה בשנת תרצ"ז, ושנה זו מכוונת כנגד הפסוק מספר 5698 בפרשת נציבים (דברים כט, כג) וְאָמְרוּ כָּל הַגּוֹיִם עַל מָה עֲשָׂה ה' כִּי כֹה לְאֶרֶץ הַזֹּאת מִה חֲרִי הָאֵף הַגָּדוֹל הַזֶּה.

ובהמשך, שנות השואה, ה' אלפים תש"א ותש"ב, כנגד הפסוקים (דברים כט, כו-כו) וַיַּחַר אֵף ה' בְּאֶרֶץ הָהוּא לְהִבִּיא עֲלֶיהָ אֶת כָּל הַקִּלְקָלָה הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַזֶּה, וַיִּתְּשֶׁם ה' מֵעַל אֲדָמָתָם בָּאֵף וּבַחֲמָה וּבְכַזָּף גָּדוֹל וַיִּשְׁלַכֶם אֶל אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה---

אחכה לו בכל יום שיבוא

לסיים חשוב להדגיש, כי מצויים ועומדים אנו בצו התורה 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' כדברי רש"י 'לא תחקור אחר התעיתות, אלא כל מה שיבוא עליך קבל בתמימות', כך שאין לנו לחקור אחר העתיד, אך תקוותנו ותפילתנו כי תחל שנה וברכותיה, כאשר לפי כל החשבונות עומדים אנו לקראת הפסוקים בפרשתנו (דברים לב, לד-מג) הֲלֹא הוּא כְּמֶסֶד עֲמִידֵי חֲתָנִים בְּאֻצְרֵי --- כי יִדָּן ה' עֲמוֹ וְעַל עֲבָדָיו יִתְּנֶם כִּי יִדָּהּ ה' אֶת יָדוֹ וְאֶפְסָ עֲצוֹר וְעֹזוֹ --- הֲרִיגוּ גוֹיִם עֲמוֹ כִּי דָם עֲבָדָיו יָקוּם וְקָם יֵשִׁיב לְעִירָיו וְכָפַר אֶתְמוֹ עֲמוֹ---

מותר ליטול לולב לפני ברכת התורה?

מהפסוק בפרשת השבוע (דברים לב, ג) כִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבו גִּדּוֹל לְאַלְקִינוּ, דרשו חז"ל (ברכות כא, א) את החיוב לברך ברכת התורה לפני לימוד התורה. ונפסק בשלחן ערוך (או"ח סי' מז, ב) שיש חיוב לברך ברכת התורה בין ללימוד מוקרא, בין למשנה, בין לגמרא ומדרש.

דרך תחנונים

שלחן ערוך (סי' מז, ט) הביא המחבר מחלוקת אם מותר לומר לפני ברכת התורה פסוקים דרך תחנונים, וכתב המחבר שנכון לחוש לדעת המחמירים, והרמ"א כתב שהמנהג להקל בזה, אך המשנ"ב (סקכ"ז) כתב שלמעשה יש להחמיר שלא לומר פסוקים אפילו דרך תחנונים לפני ברכת התורה (והאריכו בזה הפוסקים, שבמקום הצורך יש לסמוך על המקילים, ואכמ"ל).

נטילת לולב

דבר חידוש כתב בבכורי יעקב (סי' תרמ"ד סק"א) שמי שמשיכים ליטול לולב עם הנץ החמה, צריך לברך ברכת התורה קודם נטילת לולב.

קיום מצוה

אך האחרונים העירו עליו, שהרי לא מצאנו שיש חיוב לברך ברכת התורה לפני קיום מצוה, וכן במשנה ברורה (סי' מז סק"ז) כתב מפורש

מעיקר הדין מותר ליטול לולב ולקיים מצוה לפני ברכת התורה, אמנם בבכורי יעקב כתב לברך ברכת התורה לפני נטילת לולב, ונדחקו האחרונים למצוא טעם לחומרא זו.

הלכה למעשה

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרשת השבוע

שירת משה רבינו ושירת דוד המלך

במפרשים אודות שנינו הלשונות בין הפסוקים. מנהג התימנים: מפטירים בספר יחזקאל (פרק י"ז פסוק כ"ב-כ"ד; פרק י"ח פסוק א'-ל"ב) את הפטרת 'כה אָמַר אֲדֹנָי ה' וְלִקְחֹתִי אֶנִּי מִצְמַרְתְּ הָאָרֶץ. הקשר לפרשת השבוע: בפרשתנו למדנו את הפסוק (דברים לב, ה) שָׁחַת לוֹ לֹא בָנִי מוֹקֵם, ובהפטרה זו נאמר 'אָבוֹת יֵאָכְלוּ בֶסֶר וְשִׁנֵּי הַבָּנִים יִתְקַהְיֶה'. זאת ועוד, שכל הפטרה זו הם בדרך משל ושירה כמו שירת האזינו.

בפרשת השבוע אנו לומדים על 'שירת האזינו' – השירה שדיבר משה רבינו אל כל ישראל. בהקשר לכך תיקנו להפטיר בשבת זו ב'שירת דוד', היא האמונה בספר שמואל ב' פרק כ"ב. בשירה זו מודה ומשבח דוד המלך להקב"ה על כל החסדים אשר עשה עמו כל ימי חייו להצילו מידי אויביו ולהוציאו מן המצר אל המרחב. שירה זו מופיעה גם בספר תהלים (פרק יח), אך למרות הדמיון בין הפסוקים יש ביניהם 74 הבדלים ושנינו! ונאמרו הסברים שונים

עומקה של תורה עומק ועיון בדברי רש"י בפרשת השבוע

'ברוך שם כבוד מלכותו' או 'אמן'

אנו למדין שעונים דווקא בשכמל"ו, דהיינו גדולה ומעלה יותר מן הברכה שאמר המברך, אבל 'אמן' אינו נחשב גדול ומעלה מוספת על דברי הברכה, אלא לשון קיום.

כעין זה כתב גם הרא"ם, שמכך שנאמר 'הבו גודל', מוכח שהכוונה על אמירת ברוך שם וכו', שהיא לשון של גדולה והתרוממות, אבל עניית 'אמן' אינו לשון גדולה אלא לשון קיום.

גם עניית אמן

אולם ב'צידה לדרך' חולק על הרא"ם, ומוכיח מדברי רש"י במסכת ברכות (כא, א) שגם עניית 'אמן' נחשב בכלל 'הבו גודל לאלקינו', כי גם עניית אמן הוא לשון גדולה והתרוממות, ומה שכתב רש"י כאן 'מכאן אמרו שעונים בשכמל"ו' אחר ברכה שבמקדש', לא בא למעט עניית אמן בשאר מקומות, אלא נקט אחד מהם, והוא הדין שיש מכאן לימוד גם לגבי עניית אמן.

השם המיוחד

בפירוש רבינו עובדיה מברטנורא כתב, שמכך שלא נאמר כי לה' אקרא, אלא כי שם ה' אקרא, משמע שמו המיוחד, והיינו שם בן ארבע אותיות שאינו נקרא ככתבו אלא במקדש בלבד, ומוכח שהכתוב מדבר במקדש (וכן כתב גם בפירוש מהרא"ם).

גדולה ולא קיום

מוסיף עוד הרע"ב, שממה שנאמר 'הבו גודל'

לוח המבחנים והלימודים

ירח האיתנים
תהא שנת פרשה ופירוש רש"י

סדרי הלימוד:

שבוע חוה"מ סוכות - בראשית	שבוע ערב סוכות / סוכות	שבוע עשי"ת	שבוע וילך - שובה
לימוד מוקדם ומבחנים פרשת בראשית ע"פ סדר הלימוד היומי הקבוע	לימוד מוקדם ומבחנים פרשת וזאת הברכה ע"פ סדר הלימוד היומי הקבוע	לימוד ומבחנים פרשת השבוע האזינו כרגיל	לימוד ומבחנים פרשת השבוע וילך כרגיל

למען דעת – הבהרה נחוצה וחשובה!

ידוע כי כנפסק להלכה (ראה בהרחבה מאמר מיוחד בגיליונו) אין יוצאים ידי חובת שניים מקרא ואחד תרגום על פרשיות וזאת הברכה ובראשית כי אם במועדם. אמנם, היות ומדובר בפרשיות ארוכות עם ערך רב ועצום, קשה עד מאד ללומדם בהבנה ברורה וידיעה ישרה, בזמנים אלו של ימי המועד ויומי דפגרא, בהם הזמן קצר והמלאכה מרובה.

אי לכך, היות וכל מטרת המפעל העולמי היא הטמעת הלימוד בעיון באופן קבוע יום יומי, בהבנה ובעיון - סידרנו את לוח הלימודים והמבחנים באופן שניתן ללמוד מראש את כל פרשיות וזאת הברכה ובראשית במתינות, בהבנה וידיעה.

אמנם, יש לשים לב:

א. אין יוצאים בלימוד זה ידי חובת שניים מקרא ואחד תרגום, אותה יש ללמוד בנפרד במועד כנפסק להלכה.
ב. לאלו המעדיפים לערוך המבחנים לאחר לימוד שמו"ת, המבחנים יהיו פתוחים גם בשבוע שלאחמ"כ בס"ד.

בברכת התורה - המערכת

סדרי המבחנים:

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
כ"ח ראשון וילך	כ"ט ערב ראש השנה שני וילך תורתך שעשועי - וילך פתיחה מוקדמת עקב ר"ה: שלישי וילך רביעי וילך שינוי התורה - וילך גמרא - וילך	א' א' ראש השנה שלישי וילך	ב' ב' ראש השנה מוצאי ר"ה: רביעי וילך פתוח להשלמה: שני וילך שלישי וילך	ג' צום גדליה חמישי וילך שבועי וילך פתוח להשלמה: שני וילך שלישי וילך רביעי וילך	ד' שישי וילך שבועי וילך שבועי וילך	ה' וילך - שובה שישי וילך שבועי וילך שבועי וילך
ו' ראשון האזינו שבועי וילך	ז' שני האזינו שבועי וילך תורתך שעשועי - האזינו	ח' שלישי האזינו שינוי התורה - האזינו גמרא - האזינו	ט' ערב יום הקדוש רביעי האזינו פתיחה מוקדמת: חמישי האזינו שבועי האזינו	י' יום הקדוש חמישי האזינו מוצאי יו"כ פתוח להשלמה: רביעי האזינו	יא' שישי האזינו שבועי האזינו פתוח להשלמה: רביעי האזינו חמישי האזינו	יב' האזינו שישי האזינו שבועי האזינו שבועי האזינו
יג' ראשון וזאת הברכה שבועי האזינו פתיחת מבחני והידודי כל התורה	יד' ערב סוכות שני וזאת הברכה שבועי האזינו תורתך שעשועי-וזה"ב פתיחה מוקדמת לקראת יו"ט: שלישי וזאת הברכה שינוי התורה - וזה"ב תורה שבכתב וגמרא - וזה"ב	טו' יו"ט סוכות מוצאי יו"ט: שלישי וזאת הברכה פתוח להשלמה: שני וזאת הברכה	טז' א' דחוו"מ רביעי וזאת הברכה	יז' ב' דחוו"מ חמישי וזאת הברכה שבועי וזאת הברכה	יח' ג' דחוו"מ שישי וזאת הברכה שבועי וזאת הברכה	יט' שבת חוה"מ שישי וזאת הברכה שבועי וזאת הברכה שבועי וזאת הברכה
כ' ה' דחוו"מ ראשון בראשית שבועי וזאת הברכה	כ"א הושענא רבא שני בראשית תורתך שעשועי - בראשית שבועי וזאת הברכה	כ"ב שמחת תורה מוצאי שמחת תורה: שלישי - בראשית תורה שבכתב וגמרא - בראשית	כ"ג אסרו חג רביעי - בראשית	כ"ד חמישי בראשית שבועי בראשית	כ"ה שישי בראשית שבועי בראשית	כ"ו בראשית שישי בראשית שבועי בראשית שבועי בראשית

מתחילים
מבראשית!
אל תשארו
מאחור!

פתוח להשלמה: כל מבחני וזאת הברכה + בראשית

מלאה הארץ דעה את ה'

לקראת התחלת התורה
מבראשית הבעל"ש
שמחים אנו לבשר טוב
ולהודיע על

הקמת האגף החדש
במפעלינו 'שיעורי
תורה שבכתב'
להרחבת גבולות התורה שבכתב
וריבוי לומדיה

מפעילות האגף בס"ד:

ייעוץ, הכוונה
וחומרי לימוד
למגידי
השיעורים

סיוע בהקמת
שיעורים חדשים
בחומש ורש"י בכל
רחבי הארץ

פרסום שיעורים
קיימים
בחומש ורש"י בכל
רחבי הארץ

הגרלות ופרסים
יחודיים ללומדי
השיעורים ולמזכי
הרבים מגידי
השיעורים שליט"א

חומרי פרסום
ותעמולה
לזיכוי הרבים
בסביבת השיעור
הנמסר

עזרים לשיעורים
חומשים מבוארים,
כיבוד קל ופריטי
עזר ללומדי
השיעורים

למי זה מתאים?

אתם מוסרים שיעור שבועי / יומי בחומש ורש"י ורוצים
להרחיב גבולות? • קבוצה קטנה או גדולה שמעוניינת
בייסוד שיעור / במינוי מגיד שיעור? • שיעור קיים בגמרא
/ הלכה וכדו' שרוצים להוסיף לימוד יומי בחורש"י לפני
או אחרי השיעור הקבוע • מחפשים מידע על שיעור קיים
באיזור מגורכם, או לסייע בהקמת שיעור חדש?

פנו אלינו בטלפון בשעות המענה האנושי,
או בהשארת הודעה באיזור האישי. וסייעו לנו להרחיב
את גבולות התורה ולהרבות את לומדיה לתפארת ולשם

מאיזה יום מותר לקרוא 'שנים מקרא ואחד
תרגום' של פרשיות וזאת הברכה ובראשית?
ומאימתי ראוי להתחיל ללמוד את
הפרשיות עם פירוש רש"י?

שאלה:

בזאת השנה, תשפ"ז, חל יום שמיני עצרת / שמחת תורה ביום שלישי
בשבת, ולאחר מכן נשארים שלשה ימים (רביעי חמישי שישי) ללימוד
פרשת בראשית. והשאלה שעלינו לברר, לאור ההלכה הפסוקה, מאימתי
אפשר לקיים את החיוב של שנים-מקרא על פרשת וזאת הברכה, וכן,
מאימתי אפשר לקיים את החיוב של שנים מקרא על פרשת בראשית?
והאם ראוי להתחיל ללמוד חומש ורש"י, כבר מתחילת חג סוכות?

תשובה:

לכתחילה: בהושענא רבה!

בשונה מכל פרשיות התורה, אשר
קוראים אותן ביום שבת קודש, הרי
פרשת וזאת הברכה נקראת ביום טוב של
שמחת תורה.

האינו, כאשר סיימו לקרוא פרשת
האינו, דהיינו בשנה זו ביום ראשון י"ג
בתשרי, יום לפני ערב חג הסוכות. יש
מי שכתב (בדור הלכה להגר"ב זילבר
זצ"ל, הובא בפסקי תשובות סי' רפ"ה),
שאכן אפשר להקדים לקרוא כבר ביום
י"ג בתשרי.

אך יש החולק וסובר (שו"ת קנה בושם,
א, טו) שכיון שזמן קריאתו בציבור הוא
ביום טוב, אי אפשר לקרות שמו"ת מיום
ראשון, רק בהושענא רבה בלבד, ואין
זה דומה לשאר פרשיות השנה שזמן
קריאתן בציבור בשבת, ומיום ראשון
ואילך קשור לשבת.

פרשת בראשית - מאימתי

כל האמור הוא לגבי פרשת וזאת הברכה,
אבל פרשת בראשית לכל הדעות אי
אפשר לצאת ידי חובת קריאת שנים
מקרא לפני יום שמחת תורה, וגם לא
ביום שמחת תורה טרם קריאת וזאת
הברכה, אלא זמנו לכתחילה ממוצאי
שמחת תורה ואילך (בדור הלכה שם),
וכשהזמן דחוק (וכגון שחל שמחת תורה
ביום חמישי), רשאי לקרותה גם בשמחת
תורה משעה שקראו בתורה תחילת
פרשת בראשית.

ישוב הסתיירה

כן גם פוסק המשנה ברורה (סי' רפ"ה
סק"ח) שיש לנהוג למעשה להעביר
הפרשה ביום הושענא רבה.

אולם במקום אחר (סימן תרסט, סק"ד)
כותב המשנה ברורה: 'כתבו הפוסקים
שבבילי שמחת תורה יקרא הפרשה
שנים מקרא ואחד תרגום, שעתה הוא
זמנה'. ולכאורה יש כאן סתירה במשנה
ברורה, ואולי הכוונה בדיעבד אם לא קרא
בהושענא רבה, וצ"ע.

לימוד פירוש רש"י

ברם חשוב לציין ולהבהיר שכל האמור
נוגע רק לגבי חובת קריאת שנים מקרא
ואחד תרגום, אבל לגבי לימוד פירוש
רש"י, פשוט הדבר שאפשר, ואף ראוי
והגון, להקדים ללמוד את פירוש רש"י
על פרשיות וזאת הברכה, וכן את פסוקי
פרשת בראשית הארוכים מאד, כי הזמן
קצר והמלאכה מרובה, ותכלית חיוב
לימוד פירוש רש"י כמבואר בפוסקים,
הוא כדי שיבין היטב את הפסוקים, ואם
לומד הכל במרוצה ביום אחד, הוחש יעיד
והניסיון יוכיח שקשה להפיק תועלת
מלימוד כה להבין היטב את הפסוקים,
לכן כל המקדים ללמוד פירוש רש"י
במתינות ובהבנה הרי זה משובח, ואחר
כך בהגיעו זמנו ועתו יקרא הפרשה
שנים מקרא ואחד תרגום, כאשר פירוש
רש"י כבר מונח בכיסו בהבנת כל פסוק
לאשור.

בדיעבד: גם בשמחת תורה

עם זאת, המשנה ברורה (סי' רפ"ה שם)
מביא בשם השערי תשובה, שכתבו
המקובלים, שאם לא קרא ביום הושענא
רבה וקרא ביום שמיני עצרת, לא הפסיד.

עד קריאת בראשית

האחרונים מוסיפים (תורת שבת סק"ז,
רוח חיים סק"ד הו"ד בכף החיים) שעד
יום שמחת תורה, עד שעה שקוראים
בראשית, אפשר להעביר הסדרה של
וזאת הברכה.

יש מי שכתב בדיעבד יכול לקרוא גם
אחרי שכבר קראו בראשית, עד סוף יום
שמחת תורה (פסקי תשובות סי' רפ"ה).

האם אפשר להקדים?

נחלקו אחרוני זמננו האם אפשר
להקדים קריאת שנים-מקרא של פרשת
וזאת הברכה, כבר ממוצאי שבת פרשת

התחלת זבחים? אל תדלג על היסוד!

**מגידי שיעורים
בדף היומי
בואו להשקיע מהיסוד!**

פנו אלינו להוספת
שיעור יומי בחומש ורש"י
עם תמיכה וסיוע של מערכת
תורה שבכתב
לפני או אחרי השיעור
היומי שלכם

אלפי לומדים מעידים פה אחד:
הבנת הסוגיה שונה ויעילה בתכלית
אחרי ידיעת פסוקי התורה שבכתב על בוריים!

עם תחילת לימוד סדר קדשים בדף היומי
קבל על עצמך לימוד יומי קבוע, מעצים
ומופלא בחומש עם פירוש רש"י!

אל תפספס את היסוד – הצטרף ללימוד יומי מתוק וקבוע בחומש ורש"י:

02.500.20.18
TS025002018@GMAIL.COM

גיליון שבועי עשיר בתוכן | ניוזלטר יומי מרתק | מערכת מבחנים יומיים ושבועיים | מערכת
שיעורים במגוון שפות וסגנונות | מדור 'תורתך שעשועי' | הגרלות ענק ומתן שכרה בצדה

דברים שנתחדשו

תוספת חידושים בחומש דברים על הכתוב בחומשים הקודמים

"כל פרשה שנאמרה ונשנית, לא נשנית אלא בשביל דבר שנתחדש בה" (סוטה ג, א)

מבראשית ונח - לפרשת האזינו:

שלשה דורות

'דור אנוש', 'דור המבול', ו'דור הפלגה', שלשה דורות אשר עיקר מורות חייהם מוזכרים בחומש בראשית, מוזכרים שוב בפרשת האזינו, בתוספת כמה חידושים שאינם מוזכרים שם.

אוקיינוס על שלש העולם

בפרשת בראשית אנו לומדים על דור אנוש שהיו עובדי עבודה זרה כאמור (בראשית ד, כו) ולשם גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הנהל לקרא בשם ה', ופירש שם רש"י: 'אז הוחל - (לשון חולין) לקרוא את שמות האדם ואת שמות העצבים בשמו של הקדוש ברוך הוא לעשותן עבודה זרה ולקרותן אלהות'.

בסוף פרשת בראשית, אנו לומדים בפירוש רש"י על עונשם של בני דור אנוש, כאשר הכתוב מדבר אודות הנפילים שהיו בארץ, כותב רש"י: 'בימים ההם - בימי דור אנוש ובני קין, וגם אחרי כן - אף על פי שראו באבדן של דור אנוש שעלה אוקיינוס והציף שלש העולם, לא נכנס דור המבול ללמוד מהם'.

במרחק של אלף ושלש מאות שנה

יצוין, שאנוש עצמו נולד בשנת רל"ה לבריאת העולם, אך אין מקור בחז"ל באיזה שנה עלה האוקיינוס והציף את העולם, אך מסתבר שהיה זה באותה תקופה בערך. ואילו המבול היה כעבור יותר מאלף ושלש מאות שנה, בשנת אלף תרנ"ו לבריאת העולם.

חובת ההתבוננות

בפרשת השבוע - האזינו, התחדש חידוש שיש מצוה להתבונן בעונש שהגיע על דור אנוש ודור המבול, כמו שנאמר (דברים לב, ז) בינו שנות דר ודר, ופירש רש"י: 'בינו שנות דר ודר - דור אנוש שהציף עליהם מי אוקיינוס ודור המבול ששטפם'.

אהבת ואהבה ורעות

זאת ועוד, כעבור שלש מאות וארבעים שנה אחרי המבול, חטאו אנשי דור הפלגה, בהקימם מגדל למרוד בה', ועל כך נענש כמו שלמדנו בפרשת נח (בראשית יא, ח) ופסח ה' אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנות העיר.

מדוע רק הפיץ ה' אותם, ולא השמידם לגמרי? רש"י בפרשת נח כותב הטעם (רש"י בראשית יא, ט): 'וכי אי זו קשה, של דור המבול או של דור הפלגה? אלו לא פשטו יד בעיקר, ואלו פשטו יד בעיקר כביכול להלחם בו, ואלו נשטפו, ואלו לא נאבדו מן העולם. אלא, שדור המבול היו גולנים והיתה מריבה ביניהם לכך נאבדו, ואלו היו נוהגים אהבה ורעות ביניהם, שנאמר שפה אחת ודברים אחדים, למדת ששנוי המחלוקת וגדול השלום'.

בשביל ישראל שיצאו מהם

אולם רש"י בפרשתו - האזינו, כותב דבר חידוש שאינו מופיע שם בפרשת נח, עוד טעם חדש מדוע לא השמיד ה' את דור הפלגה. על הכתוב (דברים לב, ח) בהנהל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבלת עמים למספר בני ישראל, כותב רש"י: 'בהפרידו בני אדם - כשהפיץ דור הפלגה היה בידו להעבירם מן העולם ולא עשה כן, אלא יצב גבולות עמים קיימם ולא אבדם. למספר בני ישראל - בשביל מספר בני ישראל שעתידיים לצאת מבני שם, ולמספר שבעים נפש של בני ישראל שירדו למצרים, הציב גבולות עמים שבעים לשון'.

דברים המסורים ללב

שימו לב: אלו דוגמאות ספורות, מני רבות, של הוספות וחידושים, ביאורים והסברים, על החומשים הקודמים, אשר יתגלו לעיני כל הלומד חומש דברים בהבנה נכונה | קחו עמכם דברים ושובו!

מסלול שינון התורה

ספר דברים נמרא כפי חז"ל 'משנה תורה', בשל חיות - בין היתר - את תורה על רבים מהמעוות והמאורשת שהיו בשאר חומשי התורה

במטרה לעודד את השינון והחזרה של כל חמשה חומשי תורה עורכים אנו במסגרת המסלול החדש מדי שבוע מבחן מסכם של פרשת השבוע בראי הפרשה המקשרת מרחבי שאר חומשי התורה השונים שימו לב: המבחן הינו מבחן מעמיק (לא תשובות אמריקאיות) ומיועד למשננים ויודעי התורה שבכתב!

השבוע - פרשת האזינו

ייעד המבחן על הנושאים בדלהלן:

גם בפרשתינו אין אנו מוצאים פסוקים מפורשים של חזרה על מצווה או מאורעות שהוזכרו בחומשים הקודמים, אך בכל זאת דלה דלינו כמה נקודות בפרשיות אלו שיש בהם תוספת חידוש על חומשים הקודמים.

הושע בן נון

א. בפרשת השבוע נאמר (דברים לב, מד) ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן נון, וברש"י כתב: 'ולמה קוראו כאן הושע, לומר שלא זחה דעתו עליו, שאף על פי שנתנה לו גדולה, השפיל עצמו כאשר מתחלתו'.

היכן היא הפעם הראשונה בה מוזכר יהושע בן נון בתורה? וכיצד הוא נקרא שם?

זקן שקנה חכמה

ב. בפרשת השבוע נאמר (דברים לב, ז) וישאל אביך ויגידך וינאמרו לך, ורש"י מפרש: 'זקניך - אלו החכמים'.

היכן עוד מצינו בתורה ש'זקן' היינו מי שקנה חכמה?

מתן שכרה בעידה: משנני התורה בידיעה ברורה וזכים לרכוש קנין נצחי לחיי תורה ובנוסף,

יתקיימו בכל שבוע הנחלות על פרסי יוקרה

מכתב עוז חביון

מאת הכהן הגדול מרן רבינו הק' החפץ חיים זיע"א בענין קירוב הגאולה על ידי לימוד רש"י על התורה

הנה עיקר הלימוד של מקרא, הוא לימוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י ז"ל בכל שבוע, איתא בארחות חיים לרבינו הרא"ש שציוה לבניו ללמוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י, ולא כמו שנוהגים בהרבה מקומות שלומדים שם עם ההמון פרשת השבוע בכל שבת קודש, ואז אומר לפניהם רב החברה איזה דרוש על הפרשה ומאריך בדרשתו, ועל פי רוב לומד עמהם רק פרשה אחת ולא יותר, ויתר הסדרה נשארה אצלם בלא לימוד, ולא זוהי הדרך של לימוד המקרא.

ואל יאמר האדם, הנה אני מעביר הסדרה שניים מקרא ואחד תרגום ובוה יוצא אני ידי חובתי, לא כן הדבר, כי בזמן הגמרא היה אז התרגום לימוד גדול ונכבד - שעל ידו הבינו ההמון את התורה, משא"כ בימינו אלה אין אנו יוצאים ידי חובה בתרגום, לפי שאין המוני אחינו בני ישראל מבינים אותו וצריכים אנו לביאור נכבד שיפרש היטב את תורתנו הקדושה, וביאור כזה הוא פירוש רש"י והוא אצלנו מדינת במקום התרגום שמלפנים.

את כל זה מציאתי לנחץ מאוד לזרז את אחב"י עליהם, והרי ביאתי כאן קצת כמה עלינו להכין את עצמינו לפני ביאת משיח צדקנו כל אחד ואחד לפי מדרגתו, ובלא זה אין לנו שום פנים לבקש על ביאת משיח צדקנו אם לא נהיה מוכנים כלל בידיעת התורה, כי זהו עיכוב גדול לביאתו, כי הלא נגרום בזיון לו וגם לעצמנו כשימצא אותנו ערומים לגמרי מידיעת התורה, וגם התלמידי חכמים והבעלי תורה שבכל עיר ועיר יתפרסמו לגנאי על אשר לא השגיהו ולא שמו ליבם שבני עירם ידעו את תורתנו הקדושה, שזהו דבר הכרחי שאין כמוהו, וכל תלמיד חכם שיש לאל ידו לעשות דבר מה לטובת הענין ומתעצל בזה, ידע כי הוא גורם לעיכוב התגלות כבוד ד' בעולם.

וגם מוטלת על המון אחב"י לשמוע להתלמידי חכמים והבעלי תורה שבערים, להצטרף לחבורה אחת ללימוד פרשת השבוע בכל שבוע ושבוע, כי עליהם לדעת שרק את מוטבת אנו דורשים.

על כן, אחי ורעי החרדים לדבר ד' ותורתו, התלמידי חכמים והבעלי תורה שבכל עיר ועיר, עליכם המצוה הזאת, לעורר את המון אחב"י שאינם יכולים ללמוד בעצמם, ולהכיר אותם לחבורה אחת וללמוד עמהם פרשת השבוע עם פירוש רש"י פרשה אחת בכל יום, ולבאר לפנייהם היטב את דברי התורה, כל אחד כיד ד' הטובה עליו, לא בדרשות ארוכות, כי אם בקצרה בטוב טעם ודעת וכו'.

וד' יהיה בעזרתנו, ללמוד וללמוד לשמור ולעשות, ונזכה להיות בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן. אייר תרפ"ט.

(מכתבי החפץ חיים אות י"ח מאמר דעת תורה)

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע ופירוש רש"י הק'

היות ומתקבלות המוני תשובות במערכת, מחמת קוצר היריעה אנו עורכים ומפרסמים את תמציתם בלבד

בחינה עצמית בפר' השבוע עם פירש"י

ת